

rigere. De havde ikke lært mange Ting, men havde lært Meget paa et enkelt Omraade. Vi have ogsaa tidligere haft en Undervisning, som jeg noget nær anser for den bedste, der overhovedet kan bringes tilveie her i Landet; det var den Undervisning, som bestod ved Sorø Akademi, før Akademiet blev nedlagt i 1849, saa at kun Skolen blev tilbage. Ved det tidligere Sorø Akademi var Skolen i det Væsentlige anlagt efter den samme Maalestok, som de andre lærde Skoler i Landet, kun med en noget stærkere Betonelse af de levende Sprog; men efter Skolen blev der i 1½ Aar ved Akademiet givet de unge Studenter en encyklopædisk Oversigt over Videnskaberne paa en saadan Maade, at den ikke kvalte Eyst og Interesse, men tværtimod udbillede dem og udstyrede de Unge med nyttige, praktiske Kundskaber. Jeg har altid meget beklaget, at en uhenigtsmæssig Bestemmelse af den tidligere Universitetsdirektion forhindrede Landets øvrige Studenter fra at følge den akademiske Undervisning i Sorø istedetfor at tilbringe Rusaaaret i Kjøbenhavn, og derved gjorde det hele Institut saa kostbart, at det blev omtrent en Nødvendighed at affasse det; men jeg tror, at derved er en nyttig og brugbar Veie betegnet. Den lærde Skole maa bestræbe sig for at holde sin Undervisning indenfor saadanne Grændser, at ingen aandelig og legemlig Overanstrengelse indtræder, og at der dog gives en saadan Forberedelse, som kan gjøre de unge Mennesker stikede baade til fortsat Studium og til det praktiske Livs forskjellige Grene. Men hvad jeg anser for meget rigtigt, og hvad der ikke har været berørt i alle de Overveielser, til hvilke vi have hengivet os i denne Sag, det er, at ogsaa den nuværende anden Examen ved Universitetet undergaar en radikal Omdannelse. Det er et Punkt, der staar i saa inderlig Forbindelse med hele Skolespørgsmaalet, at man næsten ikke kan behandle Skolesagen uden ogsaa at berøre den nuværende anden Examen. Det Aar, som nu af den unge Student skal anvendes alene paa filosofiske Discipliner, sætter efter min Mening det sidste Segl paa den Fordærvelse, som er fulgt af den i 1845 forandrede Skoleplan. Det er fordærveligt at lade unge Mennesker

gaa et Aar og hengive sig til filosofiske Udfælselser, som savne virkelig og sund Ballast; det nuværende filosofiske Aar bliver for de Allerfleste kun Form uden Indhold; for at bringe noget Indhold ind i det, har man set Professorene i det filosofiske Fakultet drage snart den ene, snart den anden positive Videnskab ind i disse Discipliner, for at ikke det Hele skulde kulbseile. Jeg anser det for høist ønskeligt og nødvendigt, at den filosofiske Examen undergaar en Omdannelse samtidigt med Skoleundervisningen, og at man bestræber sig for at henlægge, til Universitetet Noget af det, der ikke kan finde Plads i Skolen, saaledes at der bliver en Mulighed for de unge Mennesker til, naar de have forladt Skolen og gaa til Universitetet, at opnaa i dette første Aar — det saakaldte filosofiske Aar, Rusaaaret — Kundskaber, hvortil de i høi Grad kunne trænge, og at de ikke blive kastede ud i den filosofiske Bølgegang hvor de 99 af 100 blive saa søsyge, at de ofte først langt hen i deres Liv forvinde det. Endelig anser jeg det for en meget vigtig Ting — men det staar ikke i en saa nøie Forbindelse med den nuværende Sag, at jeg kan dvæle længe derved — at der tages grundigt fat paa Omdannelsen af vor Embedsexaminer. Det er meget fordærveligt, at enkelte Embedsexaminer ved Universitetet medtage 5, 6, 7 Aar, istedetfor at de burde kunne tilendebringes paa 3 à 4 Aar; der opnaas ikke derved større Dygtighed, men kun en Udbreden, en Udtværen, som i mange Henseender gjør mere Skade end Gavn, og jeg vilde anse det for heldigt, om der ogsaa i den Henseende kunde tages alvorlig fat. Men i alle Tilfælde anser jeg det for berettiget, at det første Universitetsaar, der altid har været betragtet som hørende med til den foregaaende almindelige Udvikling, og som skulde være fælles for Alle, hvilke Grene de end senere vilde følge, bliver undergivet en Omdannelse samtidigt med, at den lærde Skole bliver reformeret.

J. Nec: Da der i flere Aar fra mange kompetente Sider har været udtalt Ønsker om en Reform af vort lærde Skolevæsen, og da man saaledes maa antage, at der er væsent-